

Регіональна політика і територіальний розвиток

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-1>

УДК 330.341

JEL R11, R58, O31

С. А. Давимука

Особливості інноваційного профілю регіонів України у воєнний час

На основі комплексного дослідження визначено особливості динаміки формування інноваційного профілю регіонів України. Виявлено характерні тренди інноваційної діяльності на регіональному рівні, вплив державної та регіональної політики на формування їх у межах оновлених положень стратегічного планування. Обґрунтовано напрями ефективного залучення інноваційного потенціалу як ключового чинника конкурентоспроможності для подальшого впливу на розвиток територій в контексті реалізації оновлених стратегій регіонального розвитку. Доведено положення, що з огляду на високі ризики, нестабільність і воєнні дії в Україні оновлені стратегії можна вважати дорожніми картами, що пропонують бачення того, як буде сформовано сприятливі умови для бізнесу, стартапів, науковців, інвесторів і міжнародних партнерів у сфері створення та впровадження інновацій, що є критично важливими для захисту територіальної цілісності, відбудови та підтримки процесу трансформації регіонів шляхом цифрового розвитку інноваційної діяльності. Обґрунтовано висновки, що формування інноваційного профілю залежить від низки глобальних трендів, але саме фактор вступу до ЄС створює як виклики, так і нові можливості для України.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційний профіль, регіональна політика, стратегії регіонального розвитку.

Формулювання проблеми. Постійні воєнні дії та обстріли територій, що завдають руйнувань промислових об'єктів та інфраструктури, посилюють вплив негативних тенденцій в регіональних економічних системах, зокрема зниження інвестиційної привабливості, міграції активного населення за кордон, зменшення експортних можливостей, що призводить до зупинки виробництва, втрати активів і зниження валового регіонального продукту (ВРП). Зазначене не лише викликає економічні диспропорції, але й помітно послаблює конкурентні переваги колишніх успішних південно-східних регіонів. Водночас західні регіони завдяки релокації бізнесу та ВПО, розширенню логістичних коридорів і торговельних маршрутів стають центрами активності бізнес-середовища й показують зростання економічного потенціалу порівняно з довоєнним станом.

Як показує практика, війна в Україні пришвидшила розвиток нових секторів промисловості, особливо в оборонній та ІТ-сферах, відновлюваній енергетиці й агропромисловому комплексі. Отже, справджується класичне положення теорії інноваційної динаміки, що саме в умовах високої невизначеності та ризику питання забезпечення продуктивності економіки тісно пов'язане з технологічним фактором розвитку через підвищення інноваційної активності підприємств і технологічності виробництва, пришвидшення результативності науково-технологічних досліджень і розробок шляхом упровадження їх у вигляді інновацій, посилення науково-технологічного співробітництва. Тому в оновлених стратегіях розвитку більшості областей та територіальних громад на період до 2027 р. основою їхньої конкурентоспроможності визнано розвиток і реалізацію інноваційного потенціалу, який характеризується різним рівнем, що передусім пов'язано як з наявністю сучасної інноваційної інфраструктури, так і з відповідними сталими тенденціями, що роками склалися в межах певних економічних просторів. Незважаючи на щоденні виклики, великі

© С. А. Давимука, 2025.

сподівання покладаються на інноваційні галузі як катализатор не лише в забезпеченні виживання та сталого економічного розвитку, але й відновлення територій після війни. У цьому контексті актуалізується проблема визначення особливостей інноваційного профілю регіонів України як оцінки результативності їхньої інноваційної діяльності, а також дії державної та регіональної політики у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень. У багаторічному дискурсі щодо вибору й аргументації адекватних викликам часу механізмів регіонального розвитку та інструментів їхньої ефективної реалізації широко обговорюються можливості забезпечення реалізації інноваційного потенціалу для підвищення економічної стійкості й зростання рівня конкурентоспроможності. Дослідженню зазначених питань приділяють увагу багато вітчизняних науковців. Зокрема, науково-практичну цінність мають: розроблена та апробована на практиці методологія визначення пріоритетних напрямів інноваційного розвитку в контексті формування стратегії смарт-спеціалізації регіону [1]; розгляд інноваційної спроможності як потенціалу соціально-економічних систем продукувати, упроваджувати та масштабувати ефект від отримання нових знань, технологій, продуктів діяльності та управлінських рішень [2]; аналіз можливості трансформації регіонів у інноваційно-промислові точки економічного зростання шляхом створення нових високотехнологічних виробництв [3]; результати оцінювання виявленої залежності між багатofакторною продуктивністю та інноваційною діяльністю регіонів України [4] та ін. Однак у стратегічному підході до розвитку регіонів видається необхідним постійно повертатися до визначення та уточнення їхнього інноваційного профілю, що безпосередньо впливає на вибір сценаріїв економічного розвитку, оцінювання привабливості територій для інвесторів і залучення фінансування з державних і недержавних фінансових джерел, які так потрібні для виживання та післявоєнного відновлення.

Метою статті є аналіз стану та динаміки основних характеристик інноваційної діяльності регіонів України для визначення особливостей їхнього інноваційного профілю, зважаючи на сучасні виклики та фактори впливу, і подальше обґрунтування пріоритетних заходів зміцнення потенціалу для забезпечення збалансованого регіонального розвитку.

Основні результати дослідження. Ось уже декілька років фактор війни спричиняє значні зміни не лише в соціально-економічному розвитку, але й у функціонуванні наукової та інноваційно-технологічної сфери України та її регіонів. ЮНЕСКО оцінює вартість відновлення державної наукової інфраструктури України у понад 1,26 млрд дол. США й показує, що з початку повномасштабної війни було пошкоджено або знищено 1443 будівлі та лабораторії, а також 750 одиниць наукового обладнання. Найбільше постраждала наукова інфраструктура Харківщини, де масштабних збитків зазнали Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (116,5 млн дол. США) та Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова (104,1 млн дол. США). Окрім того, війна посилила ще раніше розпочату тенденцію до переміщення українських науковців за кордон і погіршення умов праці вже в умовах сьогодення. Наприклад, якщо в лютому 2022 р. в державному науковому секторі працювало 88 629 науковців, то відтоді 12% (10 429) дослідників і викладачів з 524 установ і університетів були змушені переїхати в інше місце в Україні (4 887) або за кордон (5 542), а приблизно 30% науковців вимушені працювати дистанційно, і стосується це як емігрантів, так і тих, хто був змушений покинути території, що найбільше постраждали від бомбардувань: Харківську, Київську, Сумську, Дніпропетровську, Одеську та Запорізьку області [5]. За даними ще одного дослідження [6], на листопад 2024 р. були пошкоджені заклади освіти у 22 регіонах, а найбільші збитки від руйнувань і пошкоджень цих закладів зафіксовано в Донецькій, Харківській, Херсонській, Миколаївській, Дніпропетровській та Запорізькій областях.

Доводиться констатувати, що зазначена негативна статистика продовжує поповнюватися.

У цьому контексті слід звернути увагу на пропонований економічний індекс як складову Індексу місцевого благополуччя [7] (розраховано та проаналізовано дослідницькою лабораторією Rating Lab на основі проведених опитувань), який у 2024 р. виявився все ще від'ємним, проте дещо зріс порівняно з 2023 р. (з $-0,89$ до $-0,83$) через покращення оцінки доходів у місті / селі (з $-0,9$ до $-0,8$) та легкості пошуку роботи (з $-1,1$ до $-0,9$). Київ залишається єдиним регіоном з позитивним значенням показника економічних можливостей ($0,4$), у решти областей значення від'ємне ($-0,5$ і нижче), хоч відносно кращі оцінки мають Одеська ($-0,6$), Київська ($-0,6$), Рівненська ($-0,6$), Харківська ($-0,6$) та Львівська області ($-0,6$). Найгірші показники мають Херсонська ($-2,0$), Сумська ($-1,4$), Кіровоградська ($-1,3$), Чернігівська ($-1,3$), Полтавська ($-1,2$), Миколаївська ($-1,2$), Тернопільська ($-1,2$), Запорізька ($-1,1$), Житомирська ($-1,1$) та Чернівецька області ($-1,1$). Загальний Індекс місцевого благополуччя знизився проти 2023 р. з $0,08$ до $-0,01$ за шкалою від -3 до $+3$ балів. Першість у рейтингу регіонів посідає м. Київ ($0,7$), далі – Харківська ($0,4$), Львівська ($0,3$) і Волинська ($0,3$) області. Найнижчий рівень мають Херсонська ($-1,1$), Запорізька ($-0,6$), Сумська ($-0,4$), Миколаївська ($-0,4$) і Кіровоградська ($-1,0$) області.

Проте економічне життя навіть у скрутних умовах воєнного стану не зупиняється ні на мить. Комітет Європейської Бізнес Асоціації з питань відновлення України спільно з її регіональними офісами в Дніпрі, Харкові та Одесі підготував Білу книгу [8], в якій відображена така реальність: (1) у регіонах зберігається економічна активність, відкриваються нові компанії, формується новий попит на товари та послуги; (2) створюються і впроваджуються національні та міжнародні інструменти воєнного страхування і фінансової підтримки; (3) діють програми пільгового кредитування, грантового співфінансування, державних гарантій тощо; (4) на регіональному рівні спостерігається активність багатьох громад, які, зокрема, спрощують процедури ведення бізнесу та підтримують ініціативи; (5) ветерани та ВПО відкривають власну справу, стають підприємцями та частиною місцевого соціального капіталу; (6) постійно відбувається інтеграція в національні й міжнародні ланцюги поставок і цифрові платформи, забезпечується експортна підтримка; (7) розробляються та реалізуються нові програми, спрямовані на економічне відновлення та розвиток приватного сектору та інфраструктури; (8) навіть у зоні бойових дій знаходиться час і місце для інновацій – тестуються нові моделі управління, освіти, цифровізації та інфраструктури; (9) культурні, соціальні та освітні ініціативи бізнесу формують довіру, згуртованість і сталість. Київ традиційно залишається лідером за кількістю новозареєстрованих компаній – 5 309 за перше півріччя 2025 р.; на другій сходинці Дніпропетровська область – 1 310 нових компаній, далі – Львівщина (зареєстровано 1 304 компанії), Київська область – 1 055 компаній і замикає п'ятірку лідерів Одеська область з 1 035 новими компаніями [9]. Отже, саме в цих областях найбільше концентрується бізнес-активність, яка потребує інновацій різного типу й суттєво впливає на формування інноваційного профілю регіонів.

Класичне розуміння поняття «інноваційний профіль регіону» полягає в тому, що воно описує інноваційні характеристики та внесок інноваційних підсистем у формування конкурентоспроможності й поліпшення соціально-економічного стану території за участю всіх зацікавлених сторін. Слід зазначити, що методологічною основою формування інноваційного профілю слугують окремі показники методичних підходів ОЕСР і ЮНЕСКО, а також параметри, необхідні для комплексного оцінювання інноваційної діяльності. На регіональному рівні, як правило, проводять зіставлення інноваційного профілю аналізованого регіону з еталонним профілем (прийнятий регіон, в якому інноваційна діяльність має позитивну динаміку та сприятливі тенденції розвитку) або профілем середніх

значень по країні. Сьогодні визначити й оцінити реальний інноваційний профіль регіонів складно через відсутність необхідних статистичних спостережень, проте ми спробуємо проаналізувати його на основі оприлюдненої інформації та власних багаторічних досліджень.

Слід зазначити, що ми завжди обґрунтовано відхиляли присутню в науковому середовищі думку щодо депресивності українських регіонів, оскільки кожний із них формував серйозну інтелектуальну базу, забезпечену наявним науковим потенціалом промислових підприємств (зокрема, функціонувала галузева та заводська наука на передових напрямках технологічного розвитку) та науковцями-освітянами, які, відповідно до сучасної моделі розміщення освітніх закладів в Україні, присутні навіть у районних центрах. І все ж найбільшу частку валової доданої вартості (ВДВ) у загальному обсязі України забезпечували м. Київ (23-24%), Дніпропетровська (9-10%), Харківська (6-7%), Київська (5,5%), Львівська (5,1%), Донецька та Одеська (по 5,0%) області. А найбільші обсяги реалізованої промислової продукції та її частку в загальному обсязі України характеризували Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Харківська та Полтавську області, які вважалися найбільш промислово розвиненими регіонами України. До них також наближалися Київська та Львівська області, які мали значну частку переробної промисловості у ВДВ й забезпечували працевлаштування значної частки населення (25,8% зайнятих у Донецькій, 24,6% – Дніпропетровській, 22,2% – Запорізькій, 17-18% – Київській, Полтавській та Харківській областях). Зазначимо, що у своєму дослідженні ми акцентували увагу на добувній та переробній промисловості, адже саме там найактивніше в Україні здійснювалися інноваційні процеси й створювалося приблизно 20% ВДВ, а в низці регіонів – значно більше (у Дніпропетровській області – 45,8%, Донецькій – 24,6%, у Полтавській – 27,5%). І хоча переробна промисловість більш рівномірно розміщена по території України, лідерами вважалися м. Київ та Дніпропетровська область, водночас високий рівень її розвитку спостерігався в Донецькій, Запорізькій, Харківській, Полтавській, Київській, Львівській, Вінницькій, Черкаській та Одеській областях. Утім, нерозвиненість інституціонального й інфраструктурного середовища перешкоджали швидкій реалізації інновацій в частині доведення їх до конкурентоспроможного продукту (регіони демонстрували наявність підприємницького потенціалу, проте різні бар'єри суттєво обмежували рівень саме інноваційного підприємництва). Загалом, хоч переробна промисловість відігравала важливу роль в економіці більшості регіонів, у ній домінували традиційні сектори з обмеженими можливостями для передових технологічних інновацій та швидких оригінальних інновацій, а приблизно половина доданої вартості в промисловості створювалася в добувному секторі, де інновації можливі, але не вважалися ключовим конкурентним активом.

У довоєнні роки за витратами на виконання наукових досліджень і розробок лідирували м. Київ, Харківська, Дніпропетровська та Запорізька області, залишаючи позаду всі інші регіони, до того м. Київ мав показник приблизно 48% загального обсягу витрат на виконання наукових досліджень і розробок, тобто майже половину усієї суми, що витрачали регіони України. Зазначене свідчить про звуження «наукового простору» нашої держави через скорочення високотехнологічного промислового сектору та про концентрацію наукового потенціалу в столиці. Окрім того, статистичний аналіз показував загальну тенденцію всіх регіонів України – зниження за останні роки рівня наукомісткості валового регіонального продукту. У середньому питома вага обсягу фінансування видатків на ННТР у ВРП скоротилася з 1,17% у 2005 р. до 0,63% у 2021 р. Навіть у регіонах-лідерах (м. Києві й Харківській області) рівень наукомісткості впав з 2,7% до 0,4% і з 3,2% до 0,7% відповідно. Ці дані свідчать не лише про подальше погіршення якості відтворення виробничого потенціалу в економіці країни, але й про значну диференціацію територій України за інноваційним профілем і низьку інноваційну продуктивність більшості регіонів через відсутність

мотивації в суб'єктів ринкової діяльності для активізації інноваційних процесів. Але інноваційний імператив вважався детермінантом регіонального розвитку й основою нової регіональної політики. Динамічним був процес формування інноваційного середовища, що враховував сучасні тренди розвитку технологій і бізнесу: міста Київ, Харків, Львів, Дніпро та Одеса стали лідерами в Україні за кількістю коворкінгів, інноваційних хабів, які були створені за останні п'ять років до війни.

Війна в Україні позначилася на інноваційно-промисловому розвитку регіонів, що спричинило низку негативних соціально-економічних наслідків, серед яких: критична залежність від імпорту; падіння попиту на продукцію; втрата ринків збуту та, як наслідок, зниження доходів підприємств і регіональних бюджетів; зменшення інвестиційної привабливості; загострення екологічних проблем. Усе це дедалі більше посилює нерівність між регіонами та деградацію виробничої інфраструктури. За офіційними даними Держстату України, у 2024 р. питома вага загального обсягу витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у ВВП становила лише 0,37% (табл. 1), а отже, наукоємність ВВП України залишається критично низькою і характеризується тенденцією суттєвого зниження (особливо порівняно з 1990 р.), що призводить до поступового втрачання наукою здатності виконувати економічну функцію.

Таблиця 1

Витрати на наукову та науково-технічну діяльність у ВВП України												
Роки	1990	2000	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Витрати ВВП, %	3,11	1,20	0,91	0,62	0,47	0,43	0,41	0,38	0,33	0,32	0,37

Джерело: складено за даними Держстату за відповідні роки.

Визначальною характеристикою інноваційного профілю є наукові кадри як основа генерації інновацій. В Україні питома вага працівників, зайнятих у виконанні наукових досліджень і розробок (R&D) на регіональному рівні, у загальній кількості зайнятих у виконанні R&D за період з 2021 по 2024 рр. (табл. 2) демонструє майже сталу тенденцію: (1) більше ніж половина їх знаходиться в м. Києві; (2) відбувається деяке зниження кількості їх у такому регіоні знань, як Дніпропетровська область (з 9,2% у 2021 р. до 7,2% у 2024 р.). Слід зазначити, що у 2014 р. у регіональному розподілі 46% наукових працівників знаходились у Києві, 16,9% – Харківській, 9% – Дніпропетровській, 4,3% – Львівській, 4% – у Запорізькій областях. Що стосується питомої ваги витрат на R&D окремих регіонів у загальному обсязі витрат на R&D в Україні (табл. 2), то цей показник чітко корелює з попереднім показником у більшості регіонів (з динамікою, яка дещо спадає, окрім Харківської області, де така динаміка є висхідною).

І хоча наведені дані далекі для можливості системного оцінювання через проблеми статистичного спостереження (добре, що хоч деякі дані оприлюднено за останні роки), усе ж дають змогу зробити такі висновки: (1) витрати на наукові дослідження і розробки у 2024 р. мали тенденцію до зростання як у межах України, так і в розрізі більшості регіонів; (2) найбільша питома вага таких витрат припадає на м. Київ – це закономірна тенденція, адже саме там зосереджена найбільша частка наукового потенціалу. Після нього ідуть Дніпропетровська та Харківська області; суттєво підвищили свій статус Вінницька, Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська та Чернівецька області; (3) за секторами діяльності (підприємницький, державний, вища освіта) у 2024 р. порівняно з 2023 р. загалом по Україні також спостерігалоса збільшення витрат, у підприємницькому секторі – найбільша частка; серед регіонів лише Дніпропетровська, Львівська та Харківська області та м. Київ мали зазначені типи витрат, проте в освітньому секторі вони були мінімальними. Отже, наукова сфера тих регіонів України, які

Таблиця 2

Деякі показники наукової діяльності за регіонами у 2021-2024 рр.

Регіон	Частка працівників, зайнятих у виконанні R&D на регіональному рівні, у загальній кількості зайнятих у виконанні R&D, %				Частка витрат на R&D на регіональному рівні у загальному обсязі витрат на R&D, %			
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
<i>Україна</i>	100	100	100	100	100	100	100	100
Вінницька обл.	0,7	0,8	0,7	0,8	0,3	0,4	0,4	0,4
Волинська обл.	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0
Дніпропетровська обл.	9,2	10,8	8,0	7,2	10,0	10,7	16,3	9,8
Донецька обл.	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Житомирська обл.	0,5	1,1	1,1	0,9	0,1	0,2	0,1	0,1
Закарпатська обл.	0,7	0,9	0,8	0,8	0,6	0,5	0,3	0,4
Запорізька обл.	4,7	к	к	к	к	к	к	к
Івано-Франківська обл.	0,5	0,6	0,5	0,6	0,3	0,2	0,2	0,4
Київська обл.	2,0	2,3	2,1	2,0	1,6	1,7	1,5	1,5
Кіровоградська обл.	0,1	к	к	к	0,1	к	к	к
Луганська обл.	0,2	к	к	к	0,1	к	к	к
Львівська обл.	6,1	6,7	6,0	5,4	3,2	3,2	3,0	2,9
Миколаївська обл.	2,3	2,3	1,9	1,3	2,1	1,0	0,6	0,6
Одеська обл.	2,8	3,2	2,5	2,6	1,6	1,7	1,5	1,6
Полтавська обл.	0,6	0,6	0,9	0,8	0,2	0,3	0,2	0,3
Рівненська обл.	0,2	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Сумська обл.	1,6	1,8	1,1	1,9	0,8	0,8	0,8	0,8
Тернопільська обл.	0,6	0,8	0,8	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Харківська обл.	11,3	7,2	9,2	13,0	9,2	7,3	9,4	12,0
Херсонська обл.	0,5	к	к	0,1	0,3	к	к	0,0
Хмельницька обл.	0,3	0,4	0,3	0,3	к	0,1	к	0,1
Черкаська обл.	0,7	0,8	0,9	0,8	0,6	0,4	0,4	0,4
Чернівецька обл.	0,7	0,8	0,8	0,7	0,6	0,7	0,8	0,8
Чернігівська обл.	0,4	0,5	0,7	0,6	0,4	0,3	0,5	0,3
м. Київ	52,6	52,11	56,2	54,1	58,3	60,6	54,5	58,7

Примітки: 1. Дані за 2021 р. наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях; дані за 2022-2024 рр. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії. 2. Інформація за 2021-2024 рр. сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. 3. Символ (к) – дані не оприлюднюються на виконання вимог Закону України «Про офіційну статистику» щодо забезпечення гарантій органів державної статистики щодо статистичної конфіденційності.

Джерело: складено за даними Держстату України.

ми називаємо «регіони знань», продовжує виживати, витрачаючи мізерні кошти на дослідження та розробки, і виконувати функцію каталізатора, консолідує усіх учасників регіональних інноваційних екосистем. Традиційним є зменшення обсягів науково-дослідних ініціатив через відсутність стабільного фінансування, обмежені ресурси для закупівлі високотехнологічного обладнання, неефективну стимулювальну політику.

Серед важливих характеристик інноваційного профілю регіонів – показники інноваційної діяльності (табл. 3). Зокрема, питома вага інноваційно активних підприємств у загальній кількості підприємств відповідного регіону має тенденцію

до суттєвого зростання у всіх регіонах, окрім Запорізької, Миколаївської та Рівненської областей. Слід зазначити, що загалом по Україні цей показник показав зростання – з 8,5% у 2018-2020 рр. до 18,5% у 2022-2024 рр. Частка обсягу реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції підприємств залишається вкрай низькою як по Україні, так і в розрізі окремих регіонів (табл. 3), окрім Дніпропетровської області (зростання з 1,3% у 2020 р. до 6,0% у 2024 р.) та Хмельницької області (зростання з 1,0% у 2020 р. до 5,2% у 2024 р.).

Таблиця 3

Деякі показники інноваційної діяльності за регіонами у 2021-2024 рр.

Регіон	Частка інноваційно активних підприємств у загальній кількості підприємств відповідного регіону, %			Частка обсягу реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції підприємств відповідного регіону, %		
	2018-2020 рр.	2020-2022 рр.	2022-2024 рр.	2020 р.	2022 р.	2024 р.
<i>Україна</i>	8,5	10,5	18,5	1,1	0,7	2,0
Вінницька обл.	10,5	13,5	21,9	0,7	1,7	1,7
Волинська обл.	6,5	8,1	17,6	0,5	0,7	0,3
Дніпропетровська обл.	9,4	12,6	21,9	1,3	2,8	6,0
Донецька обл.	6,3	4,3	9,4	5,2	к	к
Житомирська обл.	5,2	7,8	17,9	0,2	0,4	1,9
Закарпатська обл.	9,0	9,6	18,2	0,4	0,6	0,4
Запорізька обл.	14,6	9,9	9,6	2,0	1,2	2,4
Івано-Франківська обл.	16,3	15,3	18,4	0,4	0,4	0,8
Київська обл.	9,1	10,9	15,4	0,6	0,3	1,4
Кіровоградська обл.	9,6	10,5	17,8	2,7	к	3,9
Луганська обл.	8,6	3,8	-	к	-	-
Львівська обл.	10,0	12,4	20,5	0,8	0,7	1,2
Миколаївська обл.	9,0	12,2	7,5	2,2	0,5	0,1
Одеська обл.	7,0	9,0	8,5	0,5	0,5	0,1
Полтавська обл.	8,8	9,1	20,6	к	0,5	2,2
Рівненська обл.	8,5	12,6	7,9	0,3	0,6	0,3
Сумська обл.	12,3	13,9	20,0	1,2	0,7	2,1
Тернопільська обл.	17,3	15,9	28,6	2,4	1,0	1,6
Харківська обл.	11,3	9,5	26,0	1,9	0,7	1,2
Херсонська обл.	7,7	1,1	13,1	1,4	-	к
Хмельницька обл.	8,4	10,4	14,4	1,0	0,9	5,2
Черкаська обл.	9,8	10,1	27,5	0,5	0,1	0,4
Чернівецька обл.	9,8	11,2	31,4	1,8	0,4	1,0
Чернігівська обл.	9,8	13,3	22,5	1,2	0,1	3,0
м. Київ	4,8	9,2	17,9	0,4	0,3	1,6

Примітки: 1. Дані за 2018-2020 рр. наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях; дані за 2020-2022 та 2022-2024 рр. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії. 2. Дані наведені по юридичних особах із кількістю зайнятих осіб 10 осіб і більше. 3. Символ (–) – явищ не було. 4. Дані за 2024 р. і за період 2022-2024 рр. є попередніми.

Джерело: складено за даними Держстату України.

Промислові лідери довоєнного 2021 р. – Донецька, Луганська, Дніпропетровська, Запорізька та Харківська області – утратили свої позиції через наближеність до лінії фронту. Водночас у західних областях відбулося покращення основних показників інноваційно-промислового розвитку завдяки

релокації бізнесу, створенню і розвитку мереж індустріальних парків і кластерів. Ідеться про Львівську, Закарпатську, Чернівецьку та Івано-Франківську області, які до повномасштабного вторгнення належали переважно до областей, що відставали від лідерів.

Заслугове на увагу тренд активізації інноваційних точок зростання в регіонах через бум створення індустріальних парків завдяки впровадженню урядом країни системи стимулів, що насамперед пов'язано з формуванням гнучкої системи стратегічного планування в Україні на європейських засадах. З інформаційно-аналітичної довідки [10], яка узагальнює фактичні показники розвитку мережі індустріальних парків за регіонами (рис. 1), випливають такі висновки: 2024 р. став найбільш динамічним за кількістю нових парків – 31 об'єкт (темп приросту – 158,3% до попереднього року); 94% парків мають універсальну (багатогалузеву) спеціалізацію; частка вузькоспеціалізованих є незначною; у середньому 73% парків мають керівну компанію, однак у низці регіонів частка таких парків помітно нижча; у 89% парків наразі відсутні учасники (резиденти), а понад 57% парків не мають локальних пільг; серед наданих стимулів домінують рішення органів місцевого самоуправління щодо звільнення від земельного податку та орендної плати за землю. У 2024 р. в індустріальні парки інвестували 4,6 млрд грн, з них майже 2,8 млрд грн – у будівництво промислових і складських об'єктів (переважно це інвестиції самих учасників індустріальних парків – заводів і складських операторів); після 2022 р. спостерігається зміна географії (найактивніше нові парки створювалися в західних областях: лише у 2022-2025 рр. у Львівській та Закарпатській областях засновано по 10 індустріальних парків).

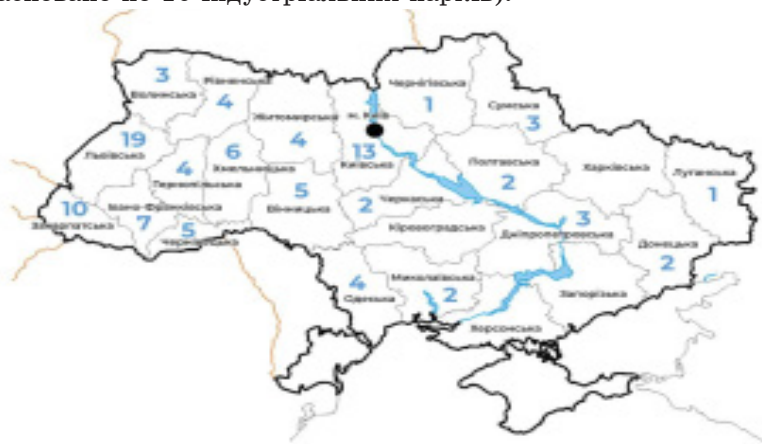

Рис. 1. Карта індустріальних парків України у 2024 р.

Джерело: [11].

За даними ІР офісу стосовно регіональної структури індустріальних парків, внесених до реєстру, на I квартал 2025 р. [10], Львівська, Київська та Закарпатська області складають домінуючу групу (43%) усіх зареєстрованих індустріальних парків країни. Натомість у Запорізькій, Кіровоградській, Харківській та Херсонській областях зареєстровані індустріальні парки відсутні. Слід зазначити, що індустріальні парки, які працюють за моделлю «Зроблено в Україні», забезпечують локалізацію виробництва – формуються автономні території з потужними інфраструктурними можливостями, що сприяють зміцненню позицій виробників з високою часткою української складової на внутрішньому та зовнішньому ринках. Як показує практика, ефективність такої діяльності зростає, якщо працюють дослідницькі центри, що своєю роботою можуть суттєво впливати на розвиток цілих галузей, формувати їхнє майбутнє.

Зауважимо, статистика щодо наявності R&D центрів в Україні відсутня, проте з практики відомо, що вони є основою для інновацій, які змінюють економіку та підвищують безпеку країни, оновлюють та зміцнюють науково-технологічну інфраструктуру. В Україні такі центри зосереджені здебільшого у великих містах (Київ, Львів, Харків, Одеса та Дніпро), які є основними науковими та промисловими хабами й працюють у різних галузях, включно з ІТ (розроблення програмного забезпечення), точним машинобудуванням (електроніка, приладобудування) та пов'язаними з видобутком корисних копалин галузями.

Важлива роль в інноваційних процесах відводиться інтелектуальній власності (ІВ), яка сьогодні впливає на стимулювання інновацій для обороноздатності та відновлення, а також на збереження культурної спадщини й активізує інноваційну спрямованість регіональної економіки в частині безперервної модернізації виробництва завдяки оперативному впровадженню об'єктів права інтелектуальної власності в господарський оборот, перетворення їх на інтелектуальний капітал завдяки різним механізмам комерціалізації. Можна зазначити, що українські підприємці вже адаптувалися працювати в умовах воєнного стану з усіма його викликами та ризиками й демонструють стійкість і цілеспрямованість, ініціативність, винахідливість і креативність, які віділюються в зростанні кількості заявок на реєстрацію об'єктів ІВ, що зафіксовано і в оновленому Звіті про допомогу та підтримку інноваційного і креативного секторів та ІР-системи України, представленому в Женеві на засіданнях асамблеї держав-членів Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Експерти Національного хабу інтелектуальної власності та інновацій українського ІР офісу пропонують розрахований Регіональний індекс розвитку інтелектуальної власності (ІР4R індекс) [12], який вважають інтегральним показником, що формується на основі чотирьох ключових субіндексів: подання заявок на промислому ІВ (винаходи, корисні моделі); реєстрація промислової ІВ (винаходи, корисні моделі); реєстрація комерційної ІВ (торговельні марки, промислові зразки); реєстрація авторського права та договорів про передання прав. Зокрема, встановлено, що у 2023-2024 рр. абсолютні лідери – Львівська (0,62), Волинська (0,63), Хмельницька (0,59) та Рівненська області (0,54), тобто ті області, де активно інтегрувався в економічний розвиток релокований бізнес і де більш «комфортні» умови для творчості та винахідливості.

Цифрова нерівність між містами та сільськими регіонами залишається суттєвим викликом для інноваційного розвитку в умовах воєнного стану та відновлення. Про поточний стан і можливості розвитку цього напрямку може свідчити один з інструментів вимірювання рівня цифрової трансформації на рівні регіонів – відповідний індекс, що відображає показники спроможності в економіці, цифрових навичках, інфраструктурі, публічних послугах і цифровій трансформації на місцях. У II кварталі 2025 р. порівняно з I кварталом середній показник Індексу цифрової трансформації регіонів зріс із 30 до 38 балів зі 100 можливих. Лідерами стали Львівська область із результатом 54 бали, Дніпропетровська – 52 бали та Полтавська – 50 балів. У регіонах спостерігається стабільний прогрес у цифровізації публічних послуг, розвитку цифрової інфраструктури та підвищенні цифрових навичок населення. Середній індекс цифрової трансформації громад також зріс – із 16 до 27 балів зі 100. У лідерах цього кварталу – Криворізька (74) і Дніпровська (70) громади Дніпропетровської області, Тернопільська (69), Ужгородська (68) та Вінницька (68) громади. Громади демонструють сильні позиції в цифровізації публічних послуг, розвитку цифрових навичок та інфраструктури, проте цифровізація економічних процесів лишається найслабшою складовою [13]. У цьому контексті важливо відзначити цінність проекту Central Ukrainian EDIH, який реалізується в межах програми «Цифрова Європа» (лідер проекту – Інститут фізики НАН України, а партнерами є Торгово-промислова палата України, НТУ «Дніпровська політехніка»,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Український кластер автобудування та мобільності (УАМК) та IT Dnipro Community), що сприятиме цифровій та екологічній трансформації, розвитку інновацій та енергоефективності для сталого розвитку промислових регіонів центральних областей України (Полтава, Дніпро, Кропивницький, Черкаси, Вінниця, Житомир, Київ, Чернігів, Суми) за допомогою високопродуктивного обчислення, штучного інтелекту, кібербезпеки та розвитку цифрових навичок високого рівня. Це допоможе місцевому приватному сектору, особливо малому та середньому бізнесу, прискорити цифрову трансформацію [14].

Розвиток IT-сектору є основою процесу цифровізації. За різними оцінками, на кінець 2024 р. в цій сфері в країні працювало понад 300 тис. працівників. Водночас понад 52% IT-компаній зареєстровано в Києві. За концентрацією сумарного чистого доходу, декларованого IT-компаніями України, перше місце також посідає Київ (приблизно 67%), за ним – Львівська (10,4% доходів), Харківська (8,1%), Дніпропетровська (4,2%), Вінницька (3,4%) та Одеська (1,7%) області. Серед 50 найбільших компаній в Україні є 25 сервісних компаній – одна аутстафінгова (компанія «орендує» фахівців з іншої компанії для роботи в себе), 19 продуктових і ще п'ять гібридних. 46 компаній мають офіси в Києві, 23 – Львові, по 15 – Дніпрі та Одесі, 14 – Вінниці, 11 – Івано-Франківську, 10 – Харкові [15].

В Україні передвоєнні роки характеризувалися інтенсивним зростанням сектору стартап-підприємництва та збільшенням загальної цінності української екосистеми стартапів, що свідчить про високий рівень накопичення нереалізованого потенціалу в інноваційній діяльності. Найбільш успішними стартапами в Україні є ті, що стосуються сфери інформаційних технологій. Проте найчастіше вони створюються в Україні, а подальший розвиток їх, інвестування та реалізація здійснюються за кордоном. Як зазначається у звіті StartupBlink за 2021 р., з 1 тис. міст і 100 країн з найбільшим стартап-потенціалом Україна посіла 34 місце (на п'ять позицій нижче, ніж у 2020 р.). Серед українських міст найвищий показник у світовому рейтингу мав Київ, який посів 48 місце (порівняно з 2020 р. опустився на 16 позицій). У столиці було зосереджено 53% стартапів, Харкові – 10,8%, у Львові – 8%. У рейтингу Global Startup Ecosystem Index 2025 [16] Україна посіла 42 місце. Київ опинився на 68 місці в рейтингу (це найвищий показник зростання серед усіх українських міст – понад 24%), а також показав високі результати в галузі VR/AR – 25-те місце у світі та четверте у Східній Європі. Усі інші українські міста в списку показали від'ємну динаміку. Наприклад, Львів утратив сім позицій, опустившись на 404-те місце у світі, і випав із глобального списку 400 міст-лідерів. За останні два роки українська стартап-екосистема продемонструвала унікальну стійкість і здатність до адаптації, більшість компаній продовжили зберігати українську ідентичність і центри розробок у великих містах, зокрема в Києві, Дніпропетровській, Львівській, Київській та Одеській областях. Важливу роль відіграють акселератори та грантові програми, такі як USF, TechUkraine, Startup Wise Guys, Seedstars, 1991 Accelerator, які допомагають стартапам знайти інвесторів, розвинути бізнес-модель і адаптувати продукти для міжнародного ринку. Та все ж, попри зростання реєстрацій нових ФОПів та компаній у першому півріччі 2025 р., регіональні відмінності відображають як підприємницький потенціал, так і ринкові виклики, про що свідчать показники відкриття та закриття бізнесів у цих регіонах. Одним з унікальних викликів для стартап-екосистеми України називають переїзд фахівців до інших країн.

Ще один тренд – Україна успішно рухається шляхом розроблення та впровадження штучного інтелекту, особливо у сферах оборони, освіти та державного управління. Дослідження [17] показує, що Україна посідає друге місце за кількістю AI-компаній серед країн Центральної та Східної Європи, до того ж протягом десяти років на кінець 2023 р. кількість AI-компаній збільшилася

більш ніж удвічі – з 97 до 243. Активними вважаються 44 українські та світові венчурні фонди, які інвестують в AI-стартапи; у 42 університетах реалізуються програми, які частково або повністю присвячені AI/ML (їх 174 та 106 відповідно). Найбільшими центрами розвитку сфери штучного інтелекту в Україні є Київ (177 офісів компаній) та Львів (43 офіси), також слід назвати Харків, Одесу та Дніпро (середній показник – 21 компанія). Доводиться констатувати, що на шляху реалізації стратегії AI постають виклики, зокрема низький рівень фінансування AI-інновацій, брак AI-інфраструктури, відтік кадрів і науковців, застаріла освітня програма, а також висока конкуренція AI-компаній на світовому ринку. Однак потенціал у цьому секторі цифрових технологій досить високий завдяки креативності та технічній майстерності українських інженерів, а також дедалі вищій динаміці інновацій як у приватному, так і в державному секторах. Серед основних тенденцій, які слід очікувати і на регіональному рівні: інтеграція штучного інтелекту в повсякденні інструменти, розширення можливостей уживаних пристроїв і роздрібною торгівлі, значне зростання використання автономних і голосових асистентів. Заслуговує на увагу унікальність української цифрової розробки – ШІ-асистента «Дія.AI», запущеної у вересні 2025 р., що визнана першим світовим прикладом використання штучного інтелекту на національному рівні для надання державних послуг.

Узагальнюючи отримані результати дослідження, слід вказати на тенденцію нерівномірного регіонального розподілу інноваційних ініціатив у країні та зосередженість їх переважно в столиці та великих містах з традиційною бізнес-активністю та наявністю сучасної технологічної інфраструктури, що призводить до відтоку талановитих кадрів і втрати потенціалу інших регіонів. Саме тому в розроблених стратегіях розвитку областей, які враховують положення нової регіональної політики в умовах здійснення останніми перед роками війною реформи децентралізації, обґрунтовувалася необхідність переходу від парадигми, в якій підтримка науково-дослідної та інноваційної діяльності здійснюється у всіх регіонах незалежно від їхніх можливостей і пріоритетів, до диференційованої політики розумної спеціалізації і першочергової підтримки територій з високим інноваційним потенціалом. Натомість підвищення ефективності пропонувалося досягнути завдяки концентрації зусиль за умови розроблення і реалізації регіональних інноваційних стратегій, в яких визначались би пріоритети розвитку кожного регіону з огляду на його конкурентні переваги та відповідність сильних сторін науково-технологічної сфери потребам бізнесу. Тобто набір компетенцій та заходи підтримки повинні бути територіально диференційовані, що дає змогу оперативно реагувати на тенденції розвитку ринку, уникаючи дублювання зусиль в умовах суттєвого впливу Індустрії 4.0.

Державна політика є важливою складовою формування інноваційного профілю регіонів. Слід зазначити, що новітня Стратегія інновацій (WINWIN 2030) була розроблена в Україні на другий рік повномасштабної російської агресії [18]. У ній обґрунтовувалось, що інновації є критично важливими для відбудови та підтримки процесу трансформації України, зокрема Defense Tech – для захисту українців і суверенітету нашої держави; сучасна, швидка, climate-friendly – для відбудови інфраструктури та житла (з огляду як на «зелені» тренди, так і smart city й процеси урбанізації та ін.) [19]. Серед останніх документів – схвалений КМУ в серпні 2025 р. законопроект «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності», який підготовлений у межах стратегії WINWIN 2030 і має створити сучасні механізми підтримки науки й бізнесу, ліквідувати зайву бюрократію та визначити нову інституційну структуру управління у сфері інновацій (розвиток стартап-шкіл, наукових парків, ініціативи Science.City та нових механізмів фінансування, щоб об'єднати науку, бізнес і державу в єдину інноваційну систему) [20]; у листопаді 2025 р. Верховна Рада України ухвалила за основу проект Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності», де констатується, що країна переходить

до європейського підходу у визначенні пріоритетів науки та інновацій – через форсайтні дослідження, аналіз майбутніх потреб і з поділом кошків фінансування на базове та конкурсне, що дасть змогу сконцентрувати державне фінансування на потребах оборони, економіки та відновлення країни [21]. Заслугове на увагу початок другого етапу Глобальної програми з розвитку кліматичних інновацій в Україні (GCIIP Ukraine 2.0) – ініціативи, яка спрямована на підтримку компаній, що розробляють рішення для скорочення викидів CO₂ у межах реалізації стратегії «зеленого переходу». Зокрема, програма надає фінансування, акселерацію та менторську допомогу підприємствам, що прагнуть зробити свій внесок у «зелену» трансформацію. У контексті зазначеного напрямку заслуговують на увагу рішення уряду України про внесення індустріального парку «Фенікс – долина інновацій» (позиціонується як ІІІ нового покоління, де об'єднуються видобуток і переробка рідкоземельних металів прямо на території України, формується повний цикл виробництва – від сировини до готових продуктів – з високою доданою вартістю; розташований у місті Дрогобич Львівської області) до Реєстру індустріальних парків; проєкт «Зелені робочі місця для відновлення та європейської інтеграції України», що реалізується ВГО «Жива планета» спільно з Програмою ООН з навколишнього середовища (UNEP) і є однією з ініціатив у межах Платформи дій для «зеленого» відновлення України (Green Recovery Platform for Ukraine).

Звичайно, центр уваги – оновлена державна стратегія регіонального розвитку на період до 2027 р., що передбачає досягнення трьох стратегічних цілей: формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах; підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; розбудову ефективного багаторівневого врядування [22]. Оновлення механізмів та інструментів стратегічного планування в Україні стосується комплексу питань на основі інноваційно-орієнтованого принципу, серед яких: вибір і сучасне обґрунтування смарт-спеціалізації; адаптація до цифрового переходу; залучення громад до процесів децентралізації та ін., які необхідно інтегрувати в практику українських регіонів, що дасть змогу сформувавши стратегічне бачення оновлення їх і відбудови, зважаючи на нові виклики та пріоритети. Незмінним інструментом сприяння реалізації зазначених цілей залишається проєктний підхід і залучення інвестицій для інноваційних проєктів, що найбільш результативно досягається в межах сформованих інноваційних екосистем в умовах активізації інноваційних точок зростання в регіонах. Проте аналіз уже оновлених на сьогодні стратегій регіонального розвитку конкретних областей України на період до 2027 р. показує, що в інноваційній сфері в більшості з них залишаються невирішеними низка проблем, а саме: не визначені чіткі межі пріоритетів науково-технологічного розвитку регіону; діяльність об'єктів інноваційної інфраструктури недостатньо скоординована; відсутні сприятливі умови для реалізації творчого потенціалу; спостерігається тенденція до зростання міграції висококваліфікованих кадрів у прикордонні західні регіони та за кордон тощо. Зазначене обумовило проведення SWOT-аналізу інноваційного профілю на регіональному рівні (табл. 4).

Зважаючи на високі ризики та нестабільність подій в регіонах країни через воєнні дії, утім, оновлені стратегії можна вважати дорожніми картами, які пропонують бачення того, як буде створено сприятливі умови для бізнесу, стартапів, науковців, інвесторів і міжнародних партнерів у сфері створення та впровадження інновацій, що є критично важливими для захисту територіальної цілісності, відбудови та підтримки процесу трансформації регіонів шляхом цифрового розвитку інноваційної діяльності. У більшості з розроблених стратегій розвитку областей і громад пропонується стратегічна ціль «Конкурентоспроможний регіон на основі інноваційного та сталого розвитку», досягнення якої передбачається через розв'язання таких завдань: (1) деталізація завдань і переходів щодо стимулювання інноваційного розвитку регіону за результатами прийняття на національному рівні плану реалізації стратегії; (2) постійна дія сформованих

Таблиця 4

Узагальнений SWOT-аналіз інноваційного профілю регіонів України

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
Затверджені на державному та регіональному рівні стратегічні документи, які проголошують соціально-економічний розвиток на інноваційній основі та пропонують механізми, інструменти та конкретні заходи реалізації поставлених завдань	Відсутність ефективної інтеграції освіти, науки та виробництва призводить до того, що значна частина наукових, інженерних і технологічних розробок не запитана підприємствами та організаціями
Наявність регіональної мережі інноваційних хабів, стартап-інкубаторів, технопарків, що залучають новітні технології та інвестиції	Низький рівень комерціалізації наукових розробок
Активне залучення міжнародних наукових фондів і програм для фінансування проєктів, спрямованих на вирішення глобальних проблем у сферах клімату, енергетики, охорони здоров'я на інноваційній основі	Низька якість підготовки кадрів, орієнтованих на сучасні інноваційні технології та наукові дослідження; відсутність мотивації
Наявність розвиненої науково-освітньої інфраструктури (металообробна, ІТ, машинобудівна, аерокосмічна сфера, енергоефективність, хімічна галузь, медицина, біологія, сільське господарство)	Відсутні венчурні фонди, R&D центри, які могли би слугувати ядром створення інноваційних кластерів
Позитивний досвід упровадження програм цифровізації економіки, бізнесу та публічного управління	Низький рівень фінансування науково-дослідних робіт
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
Розвиток цифрових платформ для електронного врядування, впровадження інтернету речей (IoT) для інфраструктури та використання штучного інтелекту для оптимізації бізнес-процесів	Нестабільність у правовому полі створює бар'єри для розвитку нових технологій, як-от штучний інтелект і біоінженерія
Інтеграція роботизованих систем і автоматизації у традиційні галузі промисловості	Зменшення обсягів науково-дослідних ініціатив через відсутність стабільного фінансування та обмежені ресурси для закупівлі високотехнологічного обладнання
Запровадження точного землеробства, агротехнологій та використання «зелених» технологій	Утрата наукового потенціалу регіонів, зокрема через відтік фахівців. Скорочення інтелектуального капіталу
Розвиток науково-дослідних центрів та інноваційних хабів у тісній співпраці з місцевими підприємствами	Несприятливий інвестиційний клімат. Відсутність інвестицій в нові технології та стартапи
Зростання попиту на MedTech, AgriTech, DefTech, Green Tech та інші інноваційні напрями	Кіберзагрози та зниження рівня інформаційної безпеки підприємств і державних установ
Інвестування у відновлювані джерела енергії (сонячні, вітрові та біоенергетичні проєкти) дасть змогу знизити залежність від традиційних джерел енергії та зменшити викиди CO ₂ та сприяти реалізації стратегії «зеленого переходу»	Непрогнозованість ситуації в країні та її регіонах і перешкоди в здійсненні науково-технологічної та інноваційної діяльності, спричинені умовами воєнного стану
Посилений доступ до фінансових можливостей програм і фондів міжнародної технічної допомоги Україні на регіональному рівні, транскордонне співробітництво	Цифрова нерівність і диспропорції в розвитку регіонів через неефективну державну, регіональну та місцеву політику

Джерело: розроблено автором.

«діалогових платформ» для налагодження взаємодії та партнерства між різними потенційними учасниками – виробничими підприємствами, науково-дослідними та навчальними закладами за експертної підтримки фахівців з регіонального та міжнародного розвитку; (3) розвиток сучасної інноваційної інфраструктури,

зокрема шляхом стимулювання розвитку та залучення резидентів у інноваційно-технологічні парки та технологічні кластери в межах індустріальних парків та ін. Посилюється акцент на активізацію інноваційної активності в регіоні: створення програм для дистанційного залучення військових і ВПО до реалізації інноваційних проєктів; стимулювання наукових досліджень та інноваційних проєктів у галузях, що можуть сприяти відбудові економіки територій в повоєнний період; залучення міжнародних партнерів для участі в спільних наукових та інноваційних проєктах; мотивація населення регіону (зокрема тимчасово переміщених осіб) до участі в грантових програмах для отримання коштів на розвиток власної справи. Цілком зрозуміло, що в умовах децентралізації влади розроблення важливих документів, як-от стратегії чи плани відновлення, має відбуватися за активної участі та залучення всіх зацікавлених сторін, включно з місцевим самоврядуванням та організаціями громадянського суспільства. Одним з підходів щодо комунікаційної згуртованості громад видається залучення обласної влади як майданчика, де обговорюватимуться актуальні завдання взаємодії щодо вирішення спільних проблем. Наприклад, за сприяння Ради Європи громади Львівської агломерації розробили спільну стратегію [23], в якій закладено комплекс конкретних завдань, серед яких заслуговує на увагу розвиток інноваційної екосистеми в межах агломерації.

Звичайно, формування інноваційного профілю залежить від низки глобальних трендів – глобальних безпекових викликів, зміни клімату, міграційних потоків, стрімкого розвитку цифрової економіки, регіоналізації міжнародного виробництва тощо. Але саме фактор вступу до ЄС створює як виклики, так і нові можливості для України. Тому важливо враховувати тренди інноваційного розвитку регіонів Європейського Союзу, що тепер містять масштабний розвиток цифрової трансформації, «зелені» технології, біотехнології, інновації у сфері послуг на основі сучасних цифрових технологій, а розвиток людського капіталу та системна підтримка регіональних інноваційних екосистем уже десятиліття вважаються головними цілями нової регіональної політики. За оцінками Європейської служби парламентських досліджень (EPRS), у разі повноцінного впровадження стратегічного інноваційного порядку денного до 2035 р. економіка ЄС може зрости на 2,6% завдяки збільшенню інвестицій у цифрові технології та «зеленому переходу» [24]. Важливо враховувати, що одним із ключових елементів регіональної політики ЄС є орієнтація на функціональні типи територій, де увага зосереджується не на адміністративних межах територіальних громад, а на реальних економічних, соціальних і просторових зв'язках між громадами, що сприяє співпраці та партнерству між містами, селищами, сільськими громадами, тобто це актуально для тих, хто має спільний інтерес у реалізації проєктів розвитку територій. Реалізація подібного стратегічного підходу в Україні дасть змогу здійснити модернізацію інфраструктури та прискорити розвиток екологічно чистих виробництв, посилити підтримку малого бізнесу через гранти та інноваційні програми, підвищити рівень зайнятості завдяки розвитку інноваційних секторів, що в кінцевому підсумку визначатиме можливості трансформації регіонів в інноваційно-промислові точки економічного зростання, які разом з відновленням традиційних секторів регіональної промисловості на новій технологічній основі сприятимуть підвищенню стійкості й конкурентоспроможності національної економіки.

На підставі зазначеного слід констатувати, що в Україні на регіональному рівні в умовах продовження процесу децентралізації та реалізації оновлених стратегічних ініціатив слід зосередитися на продовженні процесів розбудови модулей регіональної інноваційної екосистеми (РІЕС) як мережі відповідних інститутів, що забезпечують сприятливі умови та стимули для інноваційної діяльності, зокрема на рівні об'єднаних територіальних громад (ОТГ) за допомогою комплексу системних заходів, використання яких забезпечить баланс інтересів суб'єктів зазначеної системи та економічну ефективність, урахування

конкурентних переваг та особливостей регіонів, обумовлених параметрами їхнього інноваційного профілю. Отже, кожен регіон України у стратегічній перспективі повинен не лише адаптуватися до нової реальності, але й знайти нові економічні ніші, створити сучасні типи промислової інфраструктури на основі новітньої технологічної бази й максимально використовувати інноваційні інструменти входження до ринків ЄС.

Висновки. 1. Найвищий рівень наукового потенціалу, який значно відрізняється від інших регіонів, залишає за собою столиця України, де зосереджена майже половина наукових ресурсів. Водночас високим рівнем інноваційного потенціалу, а отже, й інноваційної привабливості, характеризуються регіони, в яких частка промислової продукції у структурі ВВП є найвищою. 2. Розвиток ІТ-галузі, цифровізація суспільства та економіки, створення інноваційних хабів, центрів досліджень і розробок, реалізація ініціатив на підтримку місцевих стартапів у поєднанні із залученням інвестицій сприяють створенню сучасних інноваційно активних та високотехнологічних підприємств, посилюючи в такий спосіб роль регіонів як провідних інноваційних центрів. 3. Розроблення оновлених стратегій розвитку регіонів України та їхніх територій спирається на фундаментальні положення нової державної регіональної політики, спрямованої на забезпечення формування та реалізацію інноваційного потенціалу, що вважається провідним фактором прагнення збалансованого розвитку регіонів України навіть в умовах воєнних потрясінь і викликів. 4. У конкретних проєктах для регіонів України в межах подальшої реалізації реформи децентралізації стратегічною метою діяльності інноваційно-технологічної інфраструктури повинні стати розроблення і реалізація системних рішень у межах регіональних інноваційних екосистем для підприємств високотехнологічних галузей, створення або модернізація наукоємних виробництв, інтегрованих у ланцюжки доданої вартості Європейського Союзу.

У межах пошуку конкретних інструментів реалізації стратегічних ініціатив, запропонованих до реалізації в межах кожного регіонального утворення на основі реалізації їхнього інноваційного потенціалу, потребують наукового обґрунтування, уточнення та конкретизації стимулювальні заходи щодо сприяння розробленню інноваційних рішень та упровадженню їх у вигляді сучасних технологій та інновацій, що дасть змогу захистити національні інтереси та розв'язати проблеми регіонів, зокрема в таких сферах, як економіка, безпека та оборона, боротьба із зміною клімату, освіта, медицина, культура.

Список використаних джерел

1. Лещух І. В., Патицька Х. О. *Інноваційний потенціал регіонів України в контексті формування стратегій смарт-спеціалізації*: наукова доповідь. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2020. 99 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20200043.pdf>
2. Благул С., Івасишин М., Понилояк І. *Інноваційна складова потенціалу розвитку регіонів України. Економіка та суспільство*. 2025. № 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-12>
3. Чорний Р., Венгер В., Кушніренко О., Чорна Н. *Інноваційно-промисловий розвиток регіонів України: перспективи та обмеження. Економіка України*. 2025. № 2(759). С. 3-27. DOI: <https://doi.org/10.15407/econo.tyukr.2025.02.003>
4. Луцків О. М., Габрель М. С., Попадинець Н. М. *Моделювання впливу інноваційної діяльності на продуктивну спроможність економіки регіонів України. Регіональна економіка*. 2024. № 1(111). С. 16-24. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-1-2>
5. *Analysis of war damage to the Ukrainian science sector and its consequences*. UNESCO, 2024. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000388803?posInSet=17&queryId=8d77a2e7-8eb9-464f-9998-5281cee9b4bc>
6. *Звіт про прями збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на листопад 2024 року*. Київ: Київська школа економіки, 2025. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf
7. *Рейтинг регіонів за Індексом місцевого благополуччя та міграційні настрої: 2024. Rating Lab*: сайт. 2025. URL: <https://ratinglab.org/research/local-well-being-index-rating-ukrainian-regions-migration-attitudes-2024>
8. *Бізнес у прифронтових регіонах: розвінчування міфів. 7eminar*: сайт. 10.07.2025. URL: <https://7eminar.ua/news/9928-biznes-u-prifrontovix-regionax-rozvincuvannya-mifiv>

9. Українські компанії: тенденції першого півріччя 2025 року. *YS.Market*: сайт. 04.08.2025. URL: <https://blog.youcontrol.market/ukrayinski-kompaniyi-tiendientsiyi-piershogho-pivrichchia-2025-roku>
10. Огляд та аналіз динаміки створення індустріальних парків. *IP офіс*: сайт. 2025. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/Ohliad-ta-analiz-dynamiky-stvorennia-industrialnykh-parkiv.pdf>
11. Антонок Т. В Україні зареєстрували рекордну кількість індустріальних парків у 2024 році. У лідерах – Львівська і Закарпатська області. *Forbes.ua*: сайт. 24.01.2025. URL: <https://forbes.ua/news/v-ukraini-zareestruvali-rekordnu-kilkist-industrialnykh-parkiv-u-2024-rotsi-u-liderakh-lvivska-i-zakarpataska-oblasti-24012025-26587>.
12. Аналітичний звіт щодо регіонального індексу розвитку інтелектуальної власності (IP4R індекс). *IP офіс*: сайт. 2025. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/IP4RIndex-17042025-web.pdf>
13. Індекс цифрової трансформації регіонів. *Цифрова громада*: сайт. 2025. URL: <https://hromada.gov.ua>
14. Central Ukraine EDIH: цифрова трансформація для сталого розвитку Центральної України. *Itdni.pro*: сайт. 2025. URL: <https://itdni.pro/state-proekty-v-it-dnipro-community/central-ukraine-edih>
15. Від аутсорсу до інновацій: розвиток українського ІТ. *Digitalstate.ua*: сайт. 08.02.2025. URL: <https://digitalstate.gov.ua/uk/news/it-outsourcing/vid-auteursu-do-innovatsiy-rozvytok-ukrayinskoho-it>
16. The Global Startup Ecosystem Report 2025. *Startup Genom*: сайт. 2025. URL: <https://startupgenome.com/report/gser2025/introduction>
17. AI-екосистема України: таланти, компанії, освіта. *AI House*: сайт. 19.06.2024. URL: <https://aihouse.org.ua/research/ai-ecosystem-of-ukraine-talent-companies-education>
18. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024 р. № 1351-р. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>
19. Глобальна інноваційна візія України 2030: Мінцифра опублікувала звіт та пропозиції. *Міністерство цифрової трансформації України*: сайт. 29.01.2024. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/progress/globalna-innovatsiy-na-viziya-ukraini-2030-mintsifra-opublikovala-zvit-ta-propozitsii>
20. Уряд оновлює законодавство для розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Міністерство освіти і науки України*: сайт. 27.08.2025. URL: <https://mon.gov.ua/news/uriad-onovliuie-zakonodavstvo-dliarozvytku-innovatsiinoi-diialnosti-v-ukraini>
21. Нова система пріоритетів у науці та інноваціях: фокус на обороні, економіці та повоєнному розвитку. *Міністерство освіти і науки України*: сайт. 06.11.2025. URL: <https://mon.gov.ua/news/vru-pidtrymalauriadovyi-zakonoproiekt-pro-novu-systemu-priorytetnykh-napriamiv-u-sferi-nauky-ta-innovatsiinoi-diialnosti-v-pershomu-chytanni>
22. Оновлена державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: ключові аспекти. *Децентралізація*: сайт. 2025. URL: https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1476/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B0_%D0%9C%D0%98%D0%A3_%D0%86%D0%9D%D0%A4%D0%9E%D0%A0%D0%9C%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%90_%D0%91%D0%A0%D0%9E%D0%A8%D0%A3%D0%A0%D0%90_A4_ukr_1_.pdf
23. *Стратегія розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року*. Львів: ЛЮДА, 2023. 85 с. URL: https://media.loda.gov.ua/docs/womnzs0r/lviv-agglomeration-dstrategy_f-1.pdf
24. Saulnier J., Heflich A., Jančová L., Florea I. M., Grosse Kohorst K. *Benefit of an EU strategic innovation agenda Cost of non-Europe*. EPRS, 2025. 180 p. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/762853/EPRS_STU\(2025\)762853_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/762853/EPRS_STU(2025)762853_EN.pdf)

References

1. Leshchukh, I. V., & Patytska, Kh. O. (2020). *Innovatsiynyyu potentsial rehioniv Ukrayiny v konteksti formuvannya stratehiy smart-spetsializatsiyi* [Innovation potential of Ukrainian regions in the context of forming smart specialization strategies]. Scientific report. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. Retrieved from <http://ird.gov.ua/irdp/p20200043.pdf> [in Ukrainian].
2. Blahun, S., Ivasyshyn, M., & Porypolyak, I. (2025). Innovatsiyna skladova potentsialu rozvytku rehioniv Ukrayiny [The innovative component of the Ukrainian regions' potential development]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*, 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-12> [in Ukrainian].
3. Chorny, R., Venher, V., Kushnirenko, O., & Chorna, N. (2025). Innovatsiyno-promyslovy rozvytok rehioniv Ukrayiny: perspektvyv ta obmezhenya [Innovation-driven and industrial development of Ukrainian regions: prospects and limitations]. *Ekonomika Ukrayiny – Economy of Ukraine*, 2(759), 3-27. DOI: <https://doi.org/10.15407/econo-myukr.2025.02.003> [in Ukrainian].
4. Lutskiv, O. M., Habel, M. S., & Popadynets, N. M. (2024). Modelyuvannya vplyvu innovatsiynoyi diyal'nosti na produktyvnu spromozhnist' ekonomiky rehioniv Ukrayiny [Modeling the impact of innovation activity on the productive capacity of the economy of Ukrainian regions]. *Rehional'na ekonomika – Regional Economy*, 111(1), 16-24. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-1-2> [in Ukrainian].
5. *Analysis of war damage to the Ukrainian science sector and its consequences* (2024). UNESCO. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000388803?posInSet=17&queryId=8d77a2e7-8eb9-464f-9998-5281c9e9b4bc>

6. *Zvit pro pryami zbytky infrastruktury vid ruynuivan' vnaslidok viys'kovoyi ahresiyi rosiyi proty Ukrayiny stanom na lystopad 2024 roku [Report on direct damage to infrastructure from destruction as a result of Russia's military aggression against Ukraine as of November 2024]* (2025). Kyiv: Kyiv School of Economics. Retrieved from https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf [in Ukrainian].
7. Reytynh rehioniv za Indeksom mistsevoho blahopoluchchya ta mihratsiyni nastroyi: 2024 [Regional ranking by Local Well-being Index and migration sentiment: 2024] (2025). *Rating Lab*: Website. Retrieved from <https://ratinglab.org/research/local-well-being-index-rating-ukrainian-regions-migration-attitudes-2024> [in Ukrainian].
8. Biznes u pryfrontovyykh rehionakh: rozvinchuvannya mifiv [Business in frontline regions: debunking myths] (2025, Jul 10). *7eminar*: Website. Retrieved from <https://7eminar.ua/news/9928-biznes-u-prifrontovix-regionax-rozvincuvannya-mifiv> [in Ukrainian].
9. Ukrayins'ki kompaniyi: tendentsiyi pershoho pivrichchya 2025 roku [Ukrainian companies: trends in the first half of 2025] (2025, Aug 04). *YC.Market*: Website. Retrieved from <https://blog.youcontrol.market/ukrayinski-kompaniyi-tiendentsiyi-piershohgo-pivrichchia-2025-roku> [in Ukrainian].
10. Ohlyad ta analiz dynamiky stvorennya industrial'nykh parkiv [Overview and analysis of the dynamics of the creation of industrial parks] (2025). *IP Office*: Website. Retrieved from <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/Ohliad-ta-analiz-dynamiky-stvorennia-industrialnykh-parkiv.pdf> [in Ukrainian].
11. Antonyuk, T. (2025, Jan 24). V Ukrayini zareystruvaly rekordnu kil'kist' industrial'nykh parkiv u 2024 rotsi. U liderakh – Lviv i Zakarpattia regions are among the leaders. *Forbes.ua*: Website. Retrieved from <https://forbes.ua/news/v-ukraini-zareystruvali-rekordnu-kilkist-industrialnykh-parkiv-u-2024-rotsi-u-liderakh-lvivska-i-zakarpatska-oblasti-24012025-26587> [in Ukrainian].
12. Analychnyy zvit shchodo rehional'noho indeksu rozvytku intelektual'noyi vlasnosti (IP4R indeks) [Analytical report on the regional intellectual property development index (IP4R index)] (2025). *IP Office*: Website. Retrieved from <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/IP4RIndex-17042025-web-.pdf> [in Ukrainian].
13. Indeks tsyfrovoyi transformatsiyi rehioniv [Regional Digital Transformation Index] (2025). *Digital Community*: Website. Retrieved from <https://hromada.gov.ua> [in Ukrainian].
14. Central Ukraine EDIH: tsyfrova transformatsiya dlya staloho rozvytku Tsentral'noyi Ukrayiny [Central Ukraine EDIH: digital transformation for sustainable development of Central Ukraine] (2025). *Itndi.pro*: Website. Retrieved from <https://itdni.pro/state-proekty-v-it-dnipro-community/central-ukraine-edih> [in Ukrainian].
15. Vid autorsoru do innovatsiy: rozvytok ukrayins'koho IT [From outsourcing to innovation: the development of Ukrainian IT] (2025, Feb 08). *Digitalstate.ua*: Website. Retrieved from <https://digitalstate.gov.ua/uk/news/it-outsourcing/vid-autorsoru-do-innovatsiy-rozvytok-ukrayinskoho-it> [in Ukrainian].
16. The Global Startup Ecosystem Report 2025 (2025). *Startup Genom*: Website. Retrieved from <https://startupgenome.com/report/gser2025/introduction>
17. AI-ekosystema Ukrayiny: talanty, kompaniyi, osvita [Ukraine's AI ecosystem: talents, companies, education] (2024, Jun 19). *AI House*: Website. Retrieved from <https://aihouse.org.ua/research/ai-ecosystem-of-ukraine-talent-companies-education> [in Ukrainian].
18. Pro skhvalennya Stratehiiy tsyfrovoho rozvytku innovatsiynoyi diyal'nosti Ukrayiny na period do 2030 roku ta zatverdzhennya operatsiynoho planu zakhodiv z yiyi realizatsiyi u 2025-2027 rokakh [On approval of the Strategy for the Digital Development of Innovative Activity of Ukraine for the period until 2030 and approval of the operational plan of measures for its implementation in 2025-2027] (2024). Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2024, Dec 31, 1351-r. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
19. Hlobal'na innovatsiyna viziya Ukrayiny 2030: Mintsyfra opublikovala zvit ta propozytsiyi [Global Innovation Vision of Ukraine 2030: The Ministry of Digital Affairs published a report and proposals] (2024, Jan 29). *Ministry of Education and Science of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://thedigital.gov.ua/news/progress/globalna-innovatsiyna-viziya-ukraini-2030-mintsyfra-opublikovala-zvit-ta-propozitsii> [in Ukrainian].
20. Uryad onovlyuye zakonodavstvo dlya rozvytku innovatsiynoyi diyal'nosti v Ukrayini [The government is updating legislation to develop innovative activities in Ukraine] (2025, Aug 27). *Ministry of Education and Science of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://mon.gov.ua/news/uriad-onovluie-zakonodavstvo-dlia-rozvytku-innovatsiinoi-diialnosti-v-ukraini> [in Ukrainian].
21. Nova systema priorytetiv u nauksi ta innovatsiyakh: fokus na oboroni, ekonomitsi ta povoyennomu rozvytku [A new system of priorities in science and innovation: focus on defense, economy and post-war development] (2025, Nov 06). *Ministry of Education and Science of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://mon.gov.ua/news/vru-pidtrymala-uriadovy-zakonoproiekt-pro-novu-systemu-priorytetnykh-napriamiv-u-sferi-nauky-ta-innovatsiinoi-diialnosti-v-pershomu-chytanni> [in Ukrainian].
22. Onovlena derzhavna stratehiya rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky: klyuchovi aspekty [Updated State Strategy for Regional Development for 2021-2027: Key Aspects] (2025). *Decentralization*: Website. Retrieved from https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1476/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B0_%D0%9C%D0%98%D0%A3_%D0%86%D0%9D%D0%A4%D0%9E%D0

- %A0%D0%9C%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%90_%D0%91%D0%A0%D0%9E%D0%A8%D0%A3%D0%A0%D0%90_A4_ukr__1_.pdf [in Ukrainian].
23. Stratehiya rozvytku L'vivs'koyi ahlomeratsiyi na period do 2027 roku [Development Strategy of the Lviv Agglomeration for the Period Until 2027] (2023). Lviv: LODA. Retrieved from https://media.loda.gov.ua/docs/womnzs0r/lviv-agglomeration-dstrategy_f-1.pdf [in Ukrainian].
 24. Saulnier J., Heflich A., Jančová L., Florea I. M., & Grosse Kohorst K. *Benefit of an EU strategic innovation agenda Cost of non-Europe*. EPRS, 2025. Retrieved from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/762853/EPRS_STU\(2025\)762853_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/762853/EPRS_STU(2025)762853_EN.pdf)

Davymuka S. A. Features of the innovation profile of Ukraine's regions during war

Based on a comprehensive study, the dynamics of the formation of the innovation profile of Ukraine's regions have been analyzed and characterized, taking into account military, socio-economic, and technological challenges. Characteristic trends in innovation activity at the regional level have been identified, as well as the influence of state and regional policies on their formation within the framework of updated strategic planning provisions. Based on published expert assessments, it has been established and substantiated that for several years now, the factor of war has been causing significant changes not only in socio-economic development but also in the functioning of the scientific and innovation-technology sectors of Ukraine and its regions. Retrospective studies have shown that even before martial law, the largest share of gross value added (GVA) in Ukraine's total volume was provided by Kyiv (23–24%), Dnipropetrovsk (9–10%), Kharkiv (6–7%), Kyiv (5.5%), Lviv (5.1%), and Donetsk and Odesa (5.0% each) regions. Directions for effectively harnessing innovation potential as a key factor in competitiveness have been substantiated to further influence territorial development in the context of implementing updated regional development strategies. It has been demonstrated that, given the high risks and instability of events in the country due to military actions, the updated strategies can be considered roadmaps that offer a vision of how favorable conditions will be created for businesses, startups, researchers, investors, and international partners in the creation and implementation of innovations, which are critically important for protecting territorial integrity, rebuilding, and supporting the process of regional transformation through the digital development of innovative activities. The conclusions that the formation of an innovation profile depends on a number of global trends—including global security challenges, climate change, migration flows, the rapid development of the digital economy, and the regionalization of international production—are summarized and substantiated; however, it is the factor of EU accession that creates both challenges and new opportunities for Ukraine.

Keywords: innovative development, innovation profile, regional policy, regional development strategies.

Давимука Степан Антонович – доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» (e-mail: davymuka.s@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4840-2100>).

Davymuka Stepan Antonovych – Dr.Sci. (Econ.), Prof., Leading Researcher of the Department of regional financial policy of the Dolishnyi Institute of Regional Research of NAS of Ukraine».

Надійшло 11.10.2025 р.